

“อินถา” นางฟ้าแห่งวังสามหมอ

ตำนานพื้นบ้านแต่ละตำนานของภาคอีสาน ซึ่งบรรพบุรุษได้ผูกเรื่องแต่งขึ้นไว้เป็นหลักฐาน เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ฟังจากการเล่าของผู้เฒ่าคนแก่ที่เป็น “ปราชญ์หมู่บ้าน” บ้าง อ่านจากหนังสือผูกที่เก็บไว้ในวัด บ้าง หรือชม “หมอลำเรื่อง” ที่แสดงกันอยู่บนเวทีกลางแจ้งบ้าง นอกจากจะทำให้เกิดความสนุกสนาน เกิดความสงสาร และเกิดความสนใจในเนื้อเรื่องบางตอนแล้ว ยังเป็นวรรณกรรมที่แฝงไว้ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม สอนให้ผู้คนทั้งหลายประกอบแต่กรรมดี ละเว้นกรรมชั่ว ทั้งสิ้น

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว เจ้าเมืองเชียงใหม่ เชียงสา มีธิดาอยู่องค์หนึ่งนามว่า “นางอินถา” ซึ่งนอกจากจะมีรูปร่างสิริโฉมงดงาม เปล่งปลั่งแล้ว จิตใจของนางยังเปี่ยมล้นด้วยความเมตตากรุณา และในกาลครั้งนั้นนางยังอยู่ในวัยเด็ก ได้ถูกจระเข้ตัวหนึ่งมาเลี้ยงไว้ในโอ่งน้ำ เช้า-เย็นเธอก็จะนำเอาอาหารไปป้อนจระเข้ทุกวัน เมื่อจระเข้โตขึ้นมา นางอินถา ก็นำเอาไปปล่อยลงในสระน้ำเลี้ยงไว้ข้างคุ่มเจ้าเมือง วันเวลาได้ล่วงเลยมาจนกระทั่งเธอมีอายุได้ ๑๖ ปี หรือวัยเต็มสาว เธอก็มีสิริโฉมงดงาม เปล่งปลั่ง เป็นที่หมายปองของเจ้าชายผู้ครองหัวเมืองน้อยใหญ่ทั่วไป แต่ความผูกพันของนางกับจระเข้ก็ยังคงมีความแน่นแฟ้นต่อกันอยู่เสมอ เธอออกไปหาจระเข้และขีหลังเพื่อหยอกเอิน อาบน้ำ ชำระร่างกาย และเก็บดอกบัวขึ้นไปบูชาพระเป็นประจำทุกวัน

ตกเย็นวันหนึ่ง นางอินถา ได้ขีหลังเจ้าจระเข้ยักษ์ลงอาบน้ำในสระด้วยความสำราญใจ ขณะที่เธอกำลังสระผมอยู่นั้น หวีได้หลุดจากมือตกลงไปในน้ำ นางก็ใช้คว่ำตาม จึงเป็นเหตุให้นางพลัดตกจากหลังจระเข้ลงไปใต้น้ำด้วย จระเข้ใหญ่เห็นเช่นนั้น ก็เกรงว่านางผู้มีพระคุณจะจมน้ำตาย เพราะคิดว่าเธอว่ายน้ำไม่เป็น จึงพุ่งตัวเข้าไปใช้ปากคาบเอานางไว้

อาจจะเป็นเวรกรรมแต่ชาติปางก่อน ตามธรรมชาติของจระเข้แล้ว มีชากรรไกรข้างบนเพียงด้านเดียว เมื่อมันจับหรือคาบอะไรไว้แล้ว ต้องกลืนลงท้องทุกรายไปก่อนจึงจะอำปากได้อีก เมื่อเป็นเช่นนี้เจ้าชาละวันใหญ่จึงกลืนนางลงท้องไป และมันก็ไม่สามารถขย้อนหรือสำรอกเอานางออกมาได้ จนกระทั่งนางถึงแก่ความตายในท้องของมัน ด้วยความกลัวต่ออาญาแผ่นดินในคดีฆ่าและกินผู้มีพระคุณเป็นอาหาร เจ้าจระเข้ยักษ์จึงตัดสินใจหลบหนีจากสระในคุ่มเจ้าเมือง ไปอาศัยน้ำป่าวังน้ำใหญ่เป็นที่อาศัยหลบซ่อนตัว

เมื่อเรื่องราวต่าง ๆ ทราบถึงเจ้าเมือง ผู้เป็นบิดาของนางอินถา ว่า ลูกสาวได้หายไปพร้อมกับจระเข้จึงมั่นใจว่า ลูกสาวต้องถูกเจ้าจระเข้คาบไปกินแล้วอย่างแน่นอน จึงสั่งให้อำมาตย์ เสนา น้อยใหญ่ออกติดตาม โดยแกะรอยเท้าจระเข้จากสระน้ำข้างคุ่มเจ้าเมืองไปจนถึงป่าแล้วหายไปใต้น้ำใหญ่ เจ้าเมืองจึงส่งล่อมวังน้ำใหญ่นี้เอาไว้ ประกาศหาคนดีมีวิชาหรือ “หมोजระเข้” มาปราบให้ได้

ต่อมาไม่กี่วันได้มี “หมोजระเข้” มาปราบเจ้าชาละวันตัวใหญ่ ซึ่งหมोजระเข้ ๒ คนแรกเป็นชายผู้ขมังเวทย์ แต่ในที่สุดวิชาอาคมลี้ลับเจ้าจระเข้ไม่ได้ จึงทำให้หมोजระเข้ทั้ง ๒ คน กลายเป็นอาหารอันโอชะของมันไป และอีกไม่กี่วันต่อมาหมोजระเข้คนที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้หญิงก็อาสาสมัครเข้ามาปราบเจ้าชาละวันตัวเก่ง และเธอก็ใช้วิชาอาคมพร้อมทั้งไหวหริบปฏิภาณอันเยี่ยมยอดเข้าปราบจระเข้ตัวนี้จนสำเร็จ

เมื่อจัดการฝ่าท้องจระเข้ خروج ก็ได้พบศพหมोजระเข้ ๒ คน รวมทั้งศพนางอินถา ซึ่งยังมีเป็นบางส่วนหลงเหลืออยู่ เจ้าเมืองผู้เป็นบิดามีความเศร้าโศกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง ได้สั่งให้จัดการทำบุญอุทิศส่วน

กุศลไปให้หมอจระเข้ ๒ คน พร้อมประกาศชื่อวังน้ำใหญ่แห่งนี้ว่า “วังสามหมอ” มาตั้งแต่บัดนั้น และวังสามหมอแห่งนั้น ก็กลายมาเป็นอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ในปัจจุบัน

ส่วนศพของลูกสาวนั้น เจ้าเมืองผู้เป็นบิดาได้ให้นำไปฝังไว้ที่ข้างคุ้มเจ้าเมือง และต่อมาไม่นานนัก สถานที่ฝังศพของลูกสาวเจ้าเมืองก็มีต้นไม้ต้นหนึ่ง มีดอกสีขาว สวยงามมากเกิดขึ้นมา เจ้าเมืองคงคิดถึงลูกสาวมาก จึงตั้งชื่อต้นไม้ต้นนั้นว่า “อินทวา” มาตั้งแต่บัดนั้น

ต่อมา “ต้นไม้อินทวา” ซึ่งมีดอกขาว ได้มีการปลูกกันแพร่หลายในภาคอีสาน และต่อมาได้แพร่พันธุ์ไปยังภาคกลางและภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย และต้นไม้อินทวาในตำราพืช เรียกว่า “ต้นพุทธรักษา” เป็นไม้ดอกที่ปลูกง่ายและปลูกได้ทุกเขตของดินฟ้าอากาศ และต้นไม้ชนิดนี้ มีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษเรียกว่า ต้น “คาดีเนีย” อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง :

วัฒนา ช่างรักษา. ตำนานพื้นบ้าน : อินทวานางฟ้าแห่งวังสามหมอ. อุดรธานี : ไอโอเน็คเพรส, ๒๕๔๑.

นิทานเรื่อง “นางอินทวา” อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ปี พ.ศ.๒๕๒๙

ก่อนเราจะช่วยเหลือผู้ใดนั้น ควรพิจารณาให้รอบคอบว่า เมื่อช่วยแล้วจะทำให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนหรือไม่